

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Claudii Fleurii Abbatis Historia Ecclesiastica

Ab anno Christi 1601. usque ad annum 1605

Fleury, Claude

August. Vind. [u.a.], 1776

VD18 90118790

§. 46. Harlæi Præsidis oratio ad Regem contra Jesuitas.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-67204](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-67204)

ratis curam, gratum est, at Regicida non fuit e Societate: Universitatis demum splendorem non obscurabunt hi Patres: consultius autem judicavi habere illos obsequentes, & amicos, quam insensos: Enimvero Præses Regi obloqui haud amplius audebat, minime tamen adduci poterat, ut edictum Rotomagense ad acta referri permitteret, donec Henrici qua minis, qua promissis expugnatus sibi saltem ea, quæ in Regis salutem, Regnique bonum esse viderentur, libere effari permitteretur.

Sæc. XVII.
A. C. 1603.

§. XLVI.

*Harlæi Præsidis oratio ad Regem
contra Jesuitas.*

Data igitur venia Harlæus Præses die vigesima quarta Decembris Lu- paræ in publico Patrum confessu tanto rationum pondere, tantaque vocis contentione, oris Majestatem, atque innatam dicendi lepore ac eloquentia per semihoram perorabat, ut quique Jesuitis etiam addictissimi haud immerito timerent, Regem a suo proposito discessurum. Itaque Harlæus præsentibus Rege ac Regina hunc in modum exorsus est: Presbyteri & Scholastici Claromontanæ Scholæ, qui nomen Jesuitarum sibi sumebant, cum primum in Regnum irrepserunt,
a toto

Thuan.l.132.
Hist. de
Dupleix
Mémoir
d'Etat t. 4.
pag. 400.
Mathieu
Paris lib. 3.

Sæc. XVII. *a toto sacro ordine oppugnati sunt, eaque*
A. C. 1603. reinfigne extat Sorbonici Collegii decretum,
 quo sancitum est, hanc Societatem in de-
 structionem, non in ædificationem esse in-
 tutam, dein in Conventu Sacri Ordinis mor-
 se Septembri anni millesimi quingentesimi
 xagesimi primi celebrato, in quo plerumque
 Archiepiscopi & Episcopi erant, & Car-
 dinalis Turnonius, qui multum Societati
 illi tribuebat, præsidis loco sedens appre-
 bata fuit, verum tot adhibitis clausulis &
 exceptionibus, ut si ad eas servandas ad-
 fuissent, proculdubio est, quin jam tum
 tuis de migrando, quam de mora apud
 facienda fuerint cogitaturi, tantum ad tem-
 pus ii tunc admissi, & Senatus consulti
 anni millesimi sexcentissimi quarti inter-
 dictum illis fuit, ne Jesuitarum aut Societa-
 tis JESU titulos assumerent, neque tamen
 propterea ab eo tempore sic indigitari des-
 & illicitum uomen sibi tribuere, atque
 omni potestate Ecclesiastica se tanquam
 communes eximere, si nunc sine conditione
 tuantur, plus illis quam antea unquam
 buitur & decreti tam prudenter facti aucto-
 ritas enervatur, jam tum consentibus Patri-
 bus, laxanti se novorum hominum licentia,
 & latius indies magno cum publicæ tran-
 quillitatis periculo se effundenti, maturum
 frenum injiciendum esse. Tunc etiam
 Triumviris regijs, qui minime eorum cau-
 sæ favebant, memorabile augurium factum.

cum dicerent perniciosis initiis obviam eundum esse, pejora quam quæ viderent, jam tum secum trahentibus. Sicuti nomen & votum universale habent, ita & doctrine capita secum consentientia omnes habent, ut præter Pontificem nullum Superiorem agnoscant, eique fidem & omnimodam obedientiam præstent, idque fixum & ratum credant, Pontificem potestatem habere Reges extra Ecclesiæ communionem ponendi, Regem autem excommunicatum tyrannum esse & subditos contra eum impune insurgere, ipsorum unumquemque, qui vel minoribus Ecclesiæ ordinibus sit initiatus, quodcunque crimen admiserit, in læsæ Majestatis crimen non posse incurrere; quippe qui minime sunt amplius Regis subditi, nec jurisdictioni ejus subiecti, ita Ecclesiastici per illorum doctrinam a seculari potestate eximuntur, & manus cruentas licebit impune sacrosanctis Regibus asferre. Hoc illi & libris editis asserunt, & eorum, qui contra sentiunt, rectam sententiam damnant; duos in Hispania juris Doctores, quod Clericos regie potestati subiectos esse scripsissent, unus ex illo Sodalitio primi nominis, contrario scripto, refutaverat his maxime rationibus, quod quemadmodum veteris testamenti lege Levitæ ab omni seculari potestate immunes erant, ita Clerici novi testamenti item lege eadem potestate solvantur, neque juris quidquam Principibus adversus eos competat; hæc falsæ & erroneæ opinionones a Regibus admitti non possunt, proinde

Hist. Eccles. Tom. LIII.

Y

opor-

Sæc. XVII.
A. C. 1603.

Sæc. XVII. oportet, ut qui eas tuentur, publice in Scholis
 A. C. 1603. suis illas ipsas ante omnia ejurent, ni faciant
 ferri nequaquam debeant; quippe qui doctrinam
 nam ad evertenda Regiæ potestatis & auctoritatis
 fundamenta excogitatam tuentur. Si
 faciant, haud paullo plus eis fidendum; etenim
 Romæ & in Hispania, ubi hæc nova opinio
 num monstra vigent, aliter sentiunt, aliter
 Francia loquuntur, & ut in hanc aut illam
 ditionem demigrant, has opiniones sumunt
 aut deponunt: si dicant id secreta dispen-
 satione sibi licere, ecquam in eorum doctrina
 certitudo reponi possit, quæ mutatione locorum
 mutat, & pro temporis ratione aut bona,
 sequior censetur? hanc illi in commune doctrinam
 amplectuntur & fovent, & paulatim
 gliscit, ut verendum sit, ne alios ordines
 huc ab illo fermento intactos tractu tempo-
 inficiat: ab initio nullos infestiores adve-
 rios, quam Scholæ Sorbonicæ Theologos
 buerunt, nunc plerique eorum iis favent,
 videlicet, qui in illorum Scholis prima infestio-
 tionis suæ stipendia fecerunt. Alii literis
 ram sub iis dantes idem olim primariis dispen-
 tatibus functuri, qui si idem in doctrina
 tiant, paulatim se ab obedientia Regi detra-
 subtrahent, jura Regia parvi facient, & Ec-
 clesiæ Gallicanæ libertates obsolescere sinunt,
 nullum denique læsæ Majestatis crimen repro-
 tabunt, quod ab Ecclesiastico sit admissum, &
 hunc nos sæculi infelicitatem incidimus, &
 detestandæ illius doctrinæ funesta spectacula

his oculis viderimus, ad Barrerii infandum Sæc. XVII.
nomen contremiscimus, qui a Societate aucto-
ratus, a P. Varada instructus, in hoc a sacer-
dotæ absolutionem, & pretiosum Eucharistiæ
Sacramentum accepit, in hoc fidem obstrinxit,
ut cruentas Regi manus afferret, cum ausis
excidisset, exemplo suo pestifero serpente præ-
ivit ad parricidium, quod paulum absuit,
perpetrandum, dum Guignardus ex illo So-
dalitio libros ea de re propria manu scripsit,
& parricidium Henrici III. tanquam iuste
patratum laudavit & damnatam in Constan-
tiensi Concilio super ea opinionem propugna-
vit. Quid non nobis metuendum erit, in me-
moriæ hæc impia & perfidiæ detestandæ fa-
cinora revocantibus, & animo reputantibus,
tam facile eorum exempla renovari posse? si
nos trepidis in rebus vitam exigere oportet, si
de periculo Regis assidua angî sollicitudine o-
portet, quam in vita Regis quietem reperturi?
nonne hæc esset vera impietas, eminens pericu-
lum videre, & in illud comminus incurrere?
quis vero tam profundo miseriarum gurgite
mergi dignus fingi posset, qui patriæ velit su-
peresse, quæ tantum ab exitiali fine abest, uti
scæpius prædictum fuit, quantum Regis vita a
suo? bene sit, & Deus laudetur, quod in ami-
citiam tam bene Rex & Pontifex coeant, diu
Rex sceptrum suum, Pontifex Sanctam Se-
dem teneat, sed si Deus ejus dies contraxerit,
si alius non ita bene erga Regem affectus ei
successerit, quot putandum, juratos hostes ha-
bituram

Sæc. XVII. A. C. 1603. *bituram in visceribus Franciam, qui ut frange-
los Franciæ & Navarræ olim Reges, sic nunc
eundem utriusque regni legitimum hæredem
sed in parte spoliatum, denuo omnes boni
prædam expositi, ridebunt, & periculum
summa ingratitude negligent, an obliuio
tradunt beatæ memoriæ Regis ultimi parri-
dium? contra quem gens ingrata populi
ad seditionem concitavit, nec omnino cæcis
lius innocens credita est? at sicuti ceteris re-
giosorum ordinibus, qui per hos tumultus in-
temperanter insanierant, sic Societati in
delicto ignosci oportuit, hoc illi passim dicunt
sed responderi posset, illos non universos pro-
casse, & multos ex iis ipsis in obsequio Regis
constanter perseverasse, at ipsos conjunctim
& concorditer in regium nomen cum antiquo
regni hostibus conjurasse, neminemque unquam
in tota Societate repertum, qui regias partes
sit secutus.*

*Ob id Odonem Pichenatum ex
Sodalitio sexdecimani pro factionis
ce assumpserunt, hominem solennia in-
nientem; qui in eodem furore, quo un-
rat, tandem exspiravit, & si ad externum
fas sit respicere, lamentabile in regno La-
sitaniæ exemplum occurrit, quod Rex His-
spaniæ non tam suis armis, quam illorum
factione nuper sub jugum misit, in eo se-
quidem totus sacer ordo charitatem erga
Patriam, fidem Regibus suis servavit, sed
hi novitii Theologi deserta regni causa
Castellæ*

Castellensibus adhæsere, & tot Sacerdotum ac devotorum cædibus causam dederunt; nam bis mille varia peste sub Hispanis perierunt, & singulari indulgentia tot cædium perpetratarum facta a Pontifice gratia. Nonne ex illa officina Castellus prodiit, qui parricidium ad conatum & os usque Regis perduxit, cujus occasione editum est Senatus consultum contra Societatem proprio Regis ore damnatam. Senatus consultum, inquam, illud ad omnem æternitatem deprædicandum, ejus siquidem auctoritate Regis vita in tuto collocata, & per eam regni salus sancita fuit, eo factum, ut tanti periculi sensu attoniti Patres non servato juris ordine, neque partibus auditis, ut in seditione & publica grassatione, Societatem toto regno tam salutari illo Senatus consulta exulare jusserint, quod gravi & justa de causa factum, non nisi mature & perpensis momentis revocari debet, non odio non livore, non malevolentia privata cæcos Patres hoc decrevisse constat, Deum ultorem proculdubio habituros, si iis affectibus, a quibus vacui iudices esse debent, præoccupati decrevisset, quamquam in tali occasione condonanda erant omnia, quæ ad Regis salutem pertinere videbantur, itaque Senatus consultum tam salutare non solum, quia Senatus Parisiensis patet jurisdictio, sed in

Sæc. XVII.
A. C. 1603.

Sæc. XVII. Neustria & Burgundia, quæ dislin-
 A. C. 1603. habent curias, executioni demandatum,

in reliquis curiis sine contradictione locum
 habuisset, nisi obstitissent ii, qui non
 bene in Regis obsequio confirmati erant
 & ægre ab inveterato contra regium
 men odio discesserant. Vulgo queruntur
 exules Jesuitæ, & passim scriptis jactantur
 non æquum esse, ut paucorum culpa
 universam Societatem porrigatur. At
 men Humiliati etiam veteris in Insula
 bus originis collegæ, & qui amplius
 in iis possessiones habebant, recenti
 num memoria ante triginta annos a Pio
 exterminati fuere, eoquod unus duntaxat
 iis non communicato consilio parricidium
 contra Carolum Cardinalem Borromæum
 Mediolanensem Archiepiscopum tentavit.
 & unius crimen totum Collegium luere
 debuit, quamquam Rex Hispaniæ per orato-
 res suos omnia fecisset, ut Pontificem
 Borromæum ab eo consilio dimoveret, &
 tunc Senatus hac in causa se gessit; si
 Jesuitæ dicunt, nequaquam Humiliatos
 cum comparandos esse, facile respondebitur
 nam quantum Humiliati ab iis absunt, tan-
 tum Borromæus Cardinalis a maximo Ro-
 gum absuit, Rexque tantus supra quorundam
 eminet Cardinales, quanto illi inter minora
 collegia se putant excellere: præterea minus
 Humiliati quam ipsi peccaverunt; quippe
 unius culpa ceteros in crimen traxit, cum
 e contra

contra Jesuitæ perniciosæ doctrinæ auctores universi peccaverint, quapropter amplissimus ordo, quam demissa & prono affectu potest, suam Majestatem obsecrat, & obtestatur, ut Senatus consultum juste factum, & ad arcendos proditorum ac perduellium conatus necessarium, quod tantopere gratum pro tempore habuit, eundem Senatum nunc etiam tueatur, & in memoriam revocet periculum, in quo tunc & ipsi & universi regni ordines versati sunt, cum communis parentis vita periclitabatur, vita, quæ cunctis propria carior esse debet. Enimvero hi propudiosæ perfidiæ, & ingratitude criminis minime vitaturi sunt olim, si, cui vitam, fortunas, securitatem publicam debent, de ejus vita solliciti non anxie & assidue laborant.

Sæc. XVII.
A. C. 1603.

In præterita intuentibus seria de futurorum exitu cogitandi necessitas imponitur (ne bis ad eosdem scopulos naufragium facere cogamur) ut ad has obtestationes pariter accedat Academicæ Parisiensis humilis deprecatio, quæ privilegiis & præcipuis ornamentis a Regibus decessoribus cumulata tantum inter exteras gentes nomen olim meruerat, nunc per istos novitios Doctores pene ad solitudinem redacta est, ut ubi tantam hominum undique tanquam ad celeberrimum literarum emporium concurrentium frequentiam videre erat, nunc rudera, ruinæ, ac sola mapalia ex pristina celebritate restant,

Y 4

horro-

Sæc. XVII. horrorem in præsens, metum luctuosæ de-
 A. C. 1603. lationis in posterum ob oculos ponentia
 per istos, inquam, novitios Doctores, qui
 ceteros præ se despicientes separatas ab aliis
 rationes habere volunt, & sparsis huc illuc
 scholis, quasi rivulis per incilia aversis ve-
 stum & æquabile illud literarum flumen
 quod quartam urbis partem alluebat, in
 sicco destituunt.

Non inficiamur Academiam suis vitio
 laborare, quæ bellorum licentia in eam re-
 repserunt, sed censura ad ea corrigenda
 non ruina opus est, quæ proculdubio
 quætur, si novas subinde scholas ubique
 gere iis liceat; nam ex eo futurum, ut
 pueros ad frequentem illum mercatum me-
 tebant, nunc foro in proximo contenti de-
 cepti illos penes se habere malint, & fru-
 uberioris doctrinæ privent. Nec minore
 Majestas fructu privatur, dum nobilium
 locupletum pueri, qui cum Lutetiam veni-
 bant, conspectu regio gaudentes a primis
 nis obedientiæ ac venerationi insuescebat
 nunc procul positi, non solum Regem tot
 plerumque vita non vident, sed prava Do-
 ctrina imbuti legibus regni, & Regibus
 ipsis parere dediscunt. His de causis
 plissimus ordo sui officii duxit, ut promul-
 gationi intercederet, ne illi olim vitio ver-
 tatur, si in tam gravi causa se nimis faci-
 lem præbuisset, aut prorsus obmutisset,
 oratum interim Regem vult, ut in bonam
 partem

partem accipiat, si quando pro muneris ne- Sæc. XVII.
cessitate, cum in deliberationibus salva con- A. C. 1603.
scientia aliter se facere non posse putant, re-
gis iussionibus intercedant, sic enim existi-
mant ipsi, Regem nihil nisi quod justum &
rectum est velle.

Hic honor a decessoribus suis semper,
supremis regni curiis exhibitus fuit, ut
eas benigne in intercessionibus suis audi-
rent, & si quid sequius decrevissent, ab
iis seu rogati seu moniti edicta revoca-
rent, aut in melius mutarent, boni &
prudentes Reges, quamquam legibus sint
soluti, sic tamen potestatem supremam tem-
perare maluerunt, dum legibus suam au-
toritatem servant, ut subditos exemplo
potius ad obsequium adducere, quam legi-
bus vim inferendo eos ad parendum co-
gere viderentur. Hoc a sua Majestate
expetunt Curie Regni, & de benignitate
ipsius sibi pollicentur, ut concessam iis au-
toritatem salvam esse velit, quæ nequa-
quam Curiarum, sed ipsius Regis propria
est, ut quæ a Rege dependeat, & quæ si
amitti eam ullo casu contingat, non ipso-
rum, quibus credita est, sed Regis ipsius
periculo ac damno pereat.

§. XLVII.

Regis responsum ad hanc Præsidis
orationem.

Y 5

Finita